

SLOVAN.

Štev. 26.

V Ljubljani, dne 26. junija.

1884.

Vsebina: Karel Sladkovský. — Dolenjci. — O preporodu češkega naroda. — Razmere med Hrvaško in Ogrsko. — Pogled po slovanskem svetu. — Razne novice. — Politični razgled. — Tržne cene. — Ilustracija: Karel Sladkovský.

Dr. Karel Sladkovský.

Med velike može, katerih imena se bodo v zgodovini probujenja češkega naroda imenovala vedno z največjo častjo; med može, kateri so pravi idejal narodu in katere bode za vse dobro, lepo in uzvišeno uneta mladina vedno imela za uzorne značaje in se ravnala po njih vzgledu, spada gotovo dr. Karel Sladkovský, čegar sliko danes bralcem predočujemo in čegar življenje podajemo v kratkih potezah, življenje jednega najiskrenejših rodoljubov čeških iz vse preobračajoče dobe leta 1848. in pravega narodnega mučenika.

Karel Sladkovský se je porodil 22. februarja leta 1823. v Pragi sin poštenega krojaškega mojstra. Osnovne nauke je dobil v župni šoli vitezov malteških in na malostranski glavni šoli, ter stopil potem v tamkajšnji gimnazij. Tukaj je podstavil profesor Plahel s svojo neopravičeno strogostjo podstavo vsemu njegovemu poznejšemu delovanju, oni gnev proti vsaki sili pojedinca, ki ga je vodil celo življenje njegovo.

Dovršivši gimnazijske in pravne nauke v Pragi, napotil se je 1845. leta na Dunaj, da napravi na tamkajšnjem vseučilišči rigorozne. Jedno leto pozneje stoji v Dunajskem Novem Mestu v sodniško prakso, kjer je ostal do l. 1848., ter med tem časom napravil rigorozne in državno politično skušnjo z dobrim uspehom. Tega leta se je vrnil

iz privatnih uzrokov v Prago in sedaj se je počela njegova politična doba.

Že iz detinskih in mladeniških let je prinesel s seboj živo ljubezen do domovine in gnev do nasilstva, katera sta se mu pa še bolj ukrepila pri poznejšjih naukih, a ko so se začele one homatije v Frankfurtu ter se je grozilo Česki, da se s silo spoji z Nemško, ni Sladkovský dalje miroval; v obče občudovanih govorih se je vzdignil proti češkemu plemstvu, ter si pridobil ime glasovitega demokrata, postal ljubljenec vsega naroda in posebno dijaštva.

Za marčeve revolucije vidimo ga v Pragi na barikadah, kjer je zapovedoval in se bil, in od koder je po pobitku srečno ušel Windišgrečevi pesti na Dunaj. Tukaj je s svojim prijateljem dr. Braunerjem delal, kolikor mogoče, za Čehe z govorom, posebno pa s pismom. S pismom v tedaj celo razširjenem „Večernem listu“, v katerem je grenke resnice pravil češkim

poslancem samim, nakopal si je med temi veliko nasprotnikov.

Po revoluciji se je povrnil v Prago ter se zadovoljno postavil pred vojaško sodišče zaradi udeleževanja pri ustanku v Pragi in bil obsojen. Skoro potem pa je dobil prostost pri amnestiji cesarja Ferdinanda.

V začetku leta 1849. vidimo ga v odboru Slovanske lipe in dijaškega društva, a skoraj potem pri drugem obleganju praškem so ga zaprli zopet; celi dve leti je moral čakati na končno sodbo leta 1850., po kateri je bil zarad veleizdajstva na smrt obsojen, a pomiloščen na dvajsetletno ječo.

V olomuški trdnjavi je prestal osem let te kazni; nato pa je zopet dobil po cesarski amnestiji 1857. leta

svobodo. Miroval je sedaj do leta 1860., v katerem se je zopet povrnil v politično življenje. Kot urednik mnogih časopisov, kot izvrsten žurnalist pa si je pridobil neumrljive slave v tem času za svoj narod, kateri ga je volil v odbor za narodno gledališče. Njegovo delovanje je odslej z drugimi rodoljubi vzajemno, če tudi nikoli ni odnehal biti demokrat. (Konec prih.)

Dolenjci.

Spisal J. Trdina.

III.

(Dalje.)

Vshodni Slovani, Rusi, Bolgarje, pa tudi Srbi in Hrvatje, ponašajo se po pravici s svojo čudovito domačo obrtnostjo. Znana je bila brez dvojbe tudi starim Slovincem, ali zamorila jo je sužnjost, v kateri so delali to, kar so morali, ne pa, kar jih je veselilo in zanimalo. Tako so izgubili sčasoma vsak čut za umetnost, vsako hrepenenje po udobnosti hišnega življenja. Poklapljeni in izbegani duh jim ni mogel braniti in varovati čistosti domačih pravov in običajev. Kakor rodoljubje, narodni ponos in mestoma celo narodno ime, zamrla so v njih še mnoga druga plemenita čustva in svojstva. Tuji zakon o dedini in nasledstvu nam je porušil zadrage in ostrupil rodbinske razmere z zavistjo in mržnjo. Po vzgledu svojih okrotnih gospodarjev jel je tudi Slovenec zlasti na zapadu nemilo trpinčiti živino in postopati surovo celó s svojimi otroki. Po istem vzgledu in uplivu se mu je pokvarila narodna pesem in govorica. Kakor grozovita nevihta, povaljala, oklestila in stolkla nam je nemščina čudovito krasno, bujno cvetoče in bogatò polje staroslovenskega jezika. Zarinile so se vanjo brezštevilne tuje misli, besede in pritikline. Na svetu je gotovo malo tako nesrečnih narodov, ki ne bi imeli svoje besede za sladki in častiti pojem: roditelji. Slovincem so pregnali roditelje nemški Ältern — starši! Veliko stoletij so napovedovali grajski biriči in podrepniki posilno delo debelo poleg prirode svojega bavarskega narečja: Dons bo tlaka! Po tem potu se je ukoreninil ta grdi dons tudi v narodu. Tak spominek in ostanek tlačanske dobe je tudi dolenjska utojiti, mesto utajiti, kajti je bilo utajevanje desetine in drugih davščin tisti „prestopok“, ki se je kmetom najrajši očital, ker se je največkrat ponavljal in kaznoval. V isti razred spada beseda ~~grob in dober~~, ki ne pomeni zdaj Dolenjcem rudis, nego: imeniten, važen, bogat, obilen, in gotovo tudi hiža, iz katere so nam Nemci, ki ne poznajo ž, naredili hišo. Rok za pobiranje raznih davkov, za pogodbe in sploh za vse dolžnosti je bil navadno god kakega svetnika. Nemški graščak, oskrbnik in uradnik, ki so se malo brigali za naše padeže, ukazovali so kmetu: To pa to boš dal o sveti Mihel, po sveti Martin, do sveti Jurij itd. Tudi ta pošastna napaka se je v narodu prijela in se govori na Dolenjskem še danes! Duh in jezik se nahajata v tesni zavezi. Potujčeno mišljenje nam je izpridilo do zla boga čisto slovensko skladnjo in nekdanj tako jederni zlog. Sjajen dar

govora priznavajo po tujstvu nepokvarjenim Slovanom vsi razumni opazovalci. Na svoja ušesa sem se uveril, da je do malega vsak štokavski Hrvat in Srb rojen govornik. Beseda mu teče gladko, pravilno in logično, da bi se moglo, kar pripoveda, brez sramote natisniti. Med nami pa se prikazujejo prav poredkoma taki umetniki. Slovincu se okorni jezik neprenehoma zapleta, zadeva in izpodtika: pripovedovanje mu je nekako stokajoče in jecljajoče, polno anakolutij, slovniških in drugih zmot in pregreškov. Od kod izvira ta ogromna razlika? Zastavni in glavni vzrok jej je brez dvojbe zmešnjava, katero je naredila v slovenskem duhu in ob jednem v jeziku sovražna nemščina.

Če pomisli človek na neskončno vrsto krivic, ki so jih storili našemu narodu Nemci, mora se silno čuditi, da jih ne črti. Ostre zabavljice, ki lete v „Kvake“, rodile so se še le zadnjih tridesetih let. Zložili so jih belokranjski in podgorski „nemškarji“ ali pa glasoviti burkeži Meglič, Bernárdelj in Opalček. Ta krščanska krotkost in oprostljivost je itak le navidezna. Slovenec ne sovraži Nemcev zato, ker je pozabil že zdavnaj borbe, katere je imel z njimi pred 1100 leti za svojo prostost in samosvojnost. Pozneje ga nemški narod ni tlačil z vso silo svojo, nego samo po svojih zastopnikih: grofih, baronih in vitejih. Jeza naših sprednikov se je torej obrnila najbolj proti tej nečloveški gospodi, ki ga je trpinčila, more se reči, brez presledka od zibeli do groba. Svoje mržnje proti njej ni izgubil popolnoma niti v 19. stoletju; prejšnje čase razodeval jo je tudi dejanjski v krvavih puntih in naskokih na gradove svojih krvnikov. Sovraštvo proti Nemcem tedaj ni nikoli zamrlo, ali izpremenilo je obliko, iz narodnega se je izprevrlo v stanovsko in društveno, ki traje še dan današnji. Nabral sem dolgo vrsto pregovorov, priče, psovki in kletev, ki dokazujejo in spričujejo srditost dolenjskih Slovencev na „gospodo“. Še le pametni zakoni Marije Terezije in Jožefa II. so začeli podsekavati globoke korenine temu opravičenemu sovraštvu. Slovincu se je povrnila z njimi vsaj osebna svoboda, da se je smel seliti v mesta ali kamor je hotel, poprijemati se trgovine, rokodelstev in obrtnosti in udeleževati se z jedno besedo po svoji slabi moči vsakega napredka evropskih narodov. In mora mu se priznati, da je znal novo prostost izvrstno rabiti na čast in korist sebi in svojim naslednikom. V gospodarstvu in v vseh razmerah kranjskega plemstva se

je dovršil ob enem prevrat, ki ga tako hitro nihče ne bi bil pričakoval. Mnoge stare nemške rodovine so zamrle ali pa se preselile v druge dežele. Na njih mesto so prišli Italijani in drugi tujci, če dalje bolj pa domačini,

Slovenci in drugi Slovani. Novi gospodarji so prinesli v gradove nov, bolj človekoljuben duh; bili so vsaj toliko pošteni in izobraženi, da niso zaničevali slovenskega kmeta.

(Dalje pride.)

O preporodu češkega naroda.

Spisuje Jan V. Lego.

(Dalje.)

Ko bi nam hotel kak Nemeec svoje južnonemške, posebno planinske napeve, postavljati poleg naših slovanskih za uzore mehкости ter pri tem opozarjati posebno na veliko nežnost koroških pesmi, priznali bi mu prav radi njihovo krasoto, a s pristavkom, da tu skozi nemška usta poje — slovanska kri. In isto porečemo mu o njegovih modroslovcih. Ni vsak „mislitelj“ njegov Pranemec; temveč skozi usta nemška modruje zopet mnogo krvi slovanske in kjer se sedaj nahaja središče in moč vsega Nemštva, od koder za naših dni grozi Slovanstvu nevarnost in poguba, tam so bila nekedaj selišča miroljubnih poljedelcev slovanskih.

Vprašam te, dragi bralec! mimogrede: Ali ti je tvoj materin jezik postranska stvar? Ali se moreta združiti ogenj in voda? In konečno: Ali ti je sploh kaj do sebe samega? — Premišljuj o teh treh vprašanjih; našel boš v njih toliko gradiva, da ti ga ne bode mogoče stisniti v oski okvir kratkih odgovorov. A to le mimogrede. —

Doslej smo se ozirali le po obeh vrtovih narave slovanske in nemške. Poglejmo sedaj, kaj je na njiju izrastlo in kaj nam je od tega v korist, kaj v kvar in pogubo.

Vsaka stvar ima pravo in obratno, svetlo in temno stran. Celu krepost sama ni več krepost, temveč postaje ravno nasprotno, ako ž njo napačno ravnamo; darežljivost na pr. postaje zapravljivost, ako se deli nevrednim ljudem. Tako je tudi mogoče, da so vse one lepe lastnosti slovanskega značaja, katere bo vsak — bodi nam prijatelj ali sovražnik — spoznal za lepe, Slovanu v političnem oziru v škodo in nekatere celo v pogubo. Na psihološko vprašanje: „Zakaj je tako?“ odgovoril bi jaz z drugo primero, nego je bila ona, v kateri sem primerjal slovansko naravo z naravo žensko.

Razločevanje narav obeh narodov — slovanskega in nemškega — po naravi ženski in moški je sicer na prvi pogled določno in jasno, vendar pa ne popolnoma pravilno. Dejal sem že prej, da se z dotičnimi narodopisci strinjam le do neke meje. Tu tedaj izražam svoj nazor o naravi slovanski in nemški na ta način, da razločujem naravi obeh teh narodov po dozorelosti človeka: Slovan je mladeneč, Nemeec mož. Slovan je bujen mladeneč, kateri se rad daje vladati svojim čutom; Nemeec pa starejši mož, pri katerem odločuje le hladni razum. Kreposti in slabosti ženske narave ima mladeneč v primeri z dorastlim možem iste, samo v drugi meri in če politično nedoraslost prenesem tu na Slovana, nisem ga s tem neopravičeno obsodil na ono podložnost, v kateri je naravno žena nasproti možu. Splošna in politična omika more tedaj pri Slovanu vse to popraviti, kar bi mogla

njegova mladostna nedozorelost sedaj in v prihodnje zagrešiti. Slovan ima pred seboj veliko in dolgo bodočnost, kateri konca niti ni mogoče videti; Nemeec pa more že videti mejnike svoje bodočnosti.

Toliko sploh; sedaj pa pogledajmo malo natančneje naravi obeh, kakor se nam javljata v političski praksi.

V politiki je Slovan optimist, Nemeec pesimist; prvi verjame vsakemu, drugi nikomur. — Slovanu so prirojena krščanska načela, Nemeec pa se jih mora še le učiti. Slovan ima vsakega človeka za svojega brata, Nemeec pa le Nemca. — Slovanu je prirojen zmisel za pravico in svobodo; Nemcu pa zmisel za moč in podložnost. Slovan je skromen do nesmelosti, prostosrčen do lahkovernosti, dobrovoljen do brezskrbnosti, svobodoljuben do skrajnosti, popustljiv in ustopljev do podložnosti; sploh: slabostno mehak. Nemeec pa je ošaben in izzivajoč, neiskren in sumničljiv, neprestano snujoč, hladen, vstrajen, trdovraten, oster, brezoziren in konečno nasilen in krut. O vseh teh lastnostih obeh narodov nam podaje dokazov malo ne vsak list zgodovine, govoreče o dotiki Slovana z Nemcem.

Krščanstvo se je širilo hitro med onimi Slovani, katerim sta izveličevalne njegove nauke prinesla Ciril in Metod; počasi pa in le po krutih bojih med onimi, katerim so ga usiljevali nemški duhovniki. Od kod ta prikazen? Ciril in Metod sta oznanjevala prednikom našim s krščanstvom o jednom tudi **človečnost**, katere glavno načelo je bratovska ljubezen in enakost vseh ljudi pred Bogom, kot pred svojim očetom. V načelu nista jim tedaj prinašala mnogo novega, kajti morala je bila malo ne ista, poganski verouk pa se je dal lahko zameniti s krščanskim; saj je Slovan že prej veroval v nevidnega, najvišjega Boga, stvarnika vsega sveta, v nesmrtnost duše in v plačilo dobrih in slabih del. Velika učenost, grška modrost in prava krščanska ljubezen naših slovanskih apostolov je vedela krščansko vero vsestranski prilagoditi tako srečno navadam in zakonom slovanskega naroda, da je poganstvo samo od sebe, tedaj brez vseh nasilnih sredstev moralo poginiti. To se je moralo goditi tem hitreje, da! krščanstvo je moralo postati narodno, ker so se službe božje vršile v narodnem slovanskem jeziku. Drugega namena, nego širiti krščanstvo v poganskih Slovanih, nista imela naša slovanska apostola; vsi postranski uzroki, posebno pa politična ali samo gmotna sebičnost, bili so jima tuji.

Ravno nasprotno pa so ravnali nemški duhovniki med Polabci, Pomorci in med — Slovenci. Nemcem je tu bilo krščanstvo le sredstvo, gospodstvo pa pravi namen. Pokrstiti in zagospodovati je bilo jedno ter isto; nikedar ni bilo jednega brez drugega. Nemški vladika je bil vedno

tudi vazal svojega posvetnega gospodarja; združeval je tedaj v sebi dvojno moč, duhovsko in posvetno. Nemškemu misijonarju je sledil vedno takoj nemški vojak. Simbol večne ljubezni — križ, izpreminjal se je v nemških rokah proti Slovanu vedno v morilni meč. V ustih Nemcev je bila krščanska ljubezen vedno najostudnejša laž; njihovo nasilje je to dokazovalo pri vsakem njihovem koraku. Če barbarski narod, fanatizovan z mohamedanstvom, uganja najgrozovitejše krutosti, ne čudim se; ako pa je v krščanskem narodu arskega plemena mogoče le jedini Gero, ne morem o njem izreči drugačne sodbe, nego da je hudoben.

Krščanskega Nemca — naj si že bode duhovnik ali posvetnjak — bilo je vedno prej več Nemca, nego krščenika; slovanski pogan pa je bil vsled svoje narodne morale in vsled narodnega svojega značaja sploh gotovo mnogo boljši krščenik, nego vsak Nemec. V bojih ni Slovan ujetnikov imel za sužnike, kakor Nemec, temveč imel jih je le nekoliko časa pri sebi v nesvobodi; suženjstva pa sploh poznal ni. — In tako krščanstvo, ki je bilo

brez človečnosti; ki je rušilo enakost, skupnost in bratovstvo vseh; ki je storilo jednega neomejenega gospoda, drugega pa sužnika njegovega; katero je ponižalo ljudstvo v pomen črede ter ga izpremenilo v premično, k zemljišči spadajoče imenje: tako krščanstvo se je moralo gnjusiti plemenitemu značaju slovanskega naroda, kateremu so besede: za druga, vas*) in občina pomenjale že pred tem krščansko ljubezen in ono zdravo demokracijo, o kateri že Prokop piše in po kateri še danes hrepene drugi narodi in tudi Nemci sami. Ni tedaj čudo, da se je proti takemu nemškemu krščanstvu boljši značaj naših polabskih in pomorskih prednikov moral upirati. Polčetrto stoletje je trpel na Polabskem in Pomorskem neprenehljiv boj proti nemški nečlovečnosti, dokler nesrečni slovanski narod ni bil uničen skoro popolnoma. Ostal ga je le še nezaten del, namreč sedanji lužiški Srbi, kot žalosten spomenik nemške slave in svarilo vsem ostalim Slovanom.

(Dalje prihodnjič.)

*) Prvotno: v e.s.]

Opomba uredništva.

Razmere med Hrvaško in Ogrsko.

Pismo odličnega hrvaškega rodoljuba inozemskemu vseučiliščnemu profesorju.

(Konec.)

Ponavljam: jaz prisegam na Boga in mojo vest, da niso Madžari v petnajstih letih nič, pravim še jedenkrat: nič investovali pri nas. K temu še končna opomnja. Graničarji so si občevali veliko hrastje, katerega vrednost se ceni na 200.000.000 goldinarjev. Reči moremo, da so ubogi graničarji vsak hrast teh gozdov s svojo lastno krvjo zalivali in rešili. Njegova cesarost je podelila graničarjem dober del teh gozdov. Ali Madžari zdaj vse te gozdove brezozirno zapravljajo, v najem dajejo in trošijo samo za madžarske namene. Za nekaj let ne bode imela dežela in ubogi graničarji ne hrasta v teh gozdovih. To je v velikih in zvestih črtah gospodarsko in denarno stanje dežele pod gospostvom Madžarjev, kateri se ne boje, med seboj javno spoznavati, da hočejo deželo hotoma ubožati in pogubiti, da bi postalo poslušno orodje madžarskih ambicij, katere segajo do Soluna in Carjigrada. K temu poglavju spada tudi nespametna ideja gospoda Kallaya, da so Madžari poklicani za vrhovne gospodarje Grkom in Slovanom v tem delu Evrope, ko je vsakemu jasno, da s svojo oholostjo in nasilstvom prouzročujejo mržnjo in nejevoljo.

Zdaj pa še nekoliko kratko o političnih in moralnih razmerah pod madžarsko palico. Pred Evropo se hvalijo, kakor da bi bili dali Hrvatom veliko samoupravo, dasi je brez dvojbe resnično, da je vsa hrvaška samouprava prazna beseda in ni nič drugega, nego prevara. Notranja politična uprava, pravosodje, uk in bogočastje, spada sicer v področje naše samouprave, ali samo po besedah, v resnici pa ne moremo v vseh teh zadevah narediti niti črke brez dovoljenja Madžarjev. Vsak najmanjši načrt zakona se mora podvreči v tem oziru njihovi sodbi in naredbi. Oni imajo jedini pravo, imenovati poglavarja

deželi, bana, po svoji volji. In kaj zdaj? Zdaj se dogaja, da pridejo za bane in hrvaške ministre samo stranski, deželi nepoznani, ponajveč narodnega jezika nezmožni, neznatni in nedaroviti možje. Tem se daje nauki, kateri jim morajo biti dogme, da imajo zastopati samo madžarsko idejo in madžarske dobičke, in da se jim ni treba ne najmanj brigati za javno mnenje dežele in deželnega zbora. Zato pa, ako je tudi vsa dežela proti banom in ministrom, ti vendar ostanejo v svojih dostojanstvih. Kakšen narobe svet! Ako pa ima kateri ban vso deželo za seboj, potem ravno zaradi tega ni po godu Madžarjem in mora nemudoma oditi, od koder je prišel. In kaj je nasledek teh nenaravnih, protislovnih razmer? Nasledek je, da ban ne skrbi ne najmanj za dobro samoupravo, ampak samo tiste brani, podpira in povišuje na časti, kateri sanjajo za madžarsko idejo. Vsled tega imajo v deželi najnemoralnejši ljudje prvo besedo. Pri volitvah se uporabljajo najostudnejša, najsilovitejša in najnedostojnejša sredstva, samo da se zveriži deželni zbor, kateri se klanja samo zveličevalni domišljiji madžarske države. Kako mora to delovati na sicer dobro, ali pri tem jako ubogo in zanemarjeno ljudstvo, lahko si misli vsak človek. Verujte mi, velečenjeni gospod profesor, javne razmere so pri nas malo da ne neznosne, in lahko rečem, da je osoda našega naroda malo ne ista, kakeršna je bila poprej osoda uboge raje pod gospostvom turških paš. To je sreča, svoboda in napredek, ki so nam ga podarili Madžari, in če vprašamo, kakšen bode temu konec? potem je odgovor jasen, kakor beli dan: ali bomo propali, česar jaz ne verujem, ali pa nas bode rešila za vselej kaka kriza ali katastrofa, kajti, da bi oholi in nasilni Madžari kedaj izprevideli, da je v prid ne samo nam, nego tudi njim

samim, da si skupaj roke podamo ter se podpiramo v prid svobodi, napredku in blaginji, — tega pa jaz, žal! ne morem verjeti.

S tem sklepam. Nadejam se, da mi boste, vele-cenjeni gospod profesor! oprostili, da Vam o žalostnem našem stanju nisem pisal obširnejše. Saj boste že iz kratkih teh črtic mogli spoznati, kaka v nebo upijoča krivica

se godi našemu narodu in kako Madžari neprestano greše o ubogi naši domovini. Ako poskrbite zato, da Vaši rojaki zadobe pravi pojem o razmeri med Hrvaško in Ogrsko, storite s tem največjo uslugo

udanemu in Vas spošujočemu

Pogled po slovanskem svetu.

Slovenske dežele.

(Vabilo na naročbo.) Z današnjo številko poteče naročnina mnogim našim naročnikom. Opozarjamo jih tedaj, naj jo o pravem času ponove, ker list načelno pošiljamo le onim, ki so ga plačali. — Mnogi priznalni dopisi, ki smo jih prejeli posebno v zadnjih štirinajstih dneh, so nam dokaz, da slovenski narod ve ceniti naša prizadevanja. Ni nam treba poudarjati, da bodemo tudi odslej vedno in proti vsakemu odločno zagovarjali naše narodne pravice; zato se pa tudi nadejamo, da bode vsak zaveden narodnjak priporočal in širil naš list.

Skrbeli bodemo tudi zanaprej za zanimive slike in raznovrstne poučne spise. Izmed poslednjih omenjamo le obširnejšega spisa „Spomini na Frana Kurelca“, ki nam ga je obljubil slavnoznani naš pripovedovalec g. profesor Iv. Trdina in „Životopisa Josipa Juraja Strosmajerja“, ki ga je za „Slovana“ pisal g. Milko Cepelič. Ta životopis je najnatančnejši izmed vseh, kolikor se jih je doslej priobčilo o najslavnejšem Jugoslovancu.

Pričakujemo tedaj po vsej pravici, da se bode število naročnikov z drugim poluletem pomnožilo.

V Ljubljani, dne 19. junija 1884.

Lastništvo in uredništvo „Slovanovo“.

Štefan Šubic,

slovenski podobar in slikar.

Že nekaj dni nam krije hladna zemlja vrlega moža, uzornega in značajnega roboljuba in umetnika slovenskega, čegar ime je bilo znano po vsem Slovenskem, zlasti pa na Kranjskem. Dne 9. junija je namreč umrl v Poljanah Štefan Šubic, podobar in slikar, mož, ki je s svojimi deli oslavil naš narod; mož, ki je odgojil v svoji hiši dva umetnika, dva sina Janeza in Jurija, katera sta dalje, nego oče, raznesla slavo in povečala ime našega rodu v Nemcih in Francozih.

Žal, da se moramo zadovoljiti z nedostatnimi podatki, kar smo jih zvedeli o našem pokojniku, o katerem smo se namenili mnogo poročati, ker nam veleva domovinska dolžnost, da bi svojemu narodnemu umetniku postavili tudi v „Slovanu“, kateri mu je zadnji čas bil najljubše berilo, mal spomenik.

Štefan Šubic se je porodil v Poljanah 22. decembra 1820. leta. Kolikor nam je znano, bili so vsi Šubičevi podobarji. Našega pokojnika oče Pavle je bil podobar, takisto je brat pokojnikov Janez in kar je posebno znamenito, vseh petero sinov Štefana Šubica so podobarji in slikarji. Dva brata slikarja Janez in Jurij, katerih življenje in njiju dozdanje slavno delovanje je lepo popisal

nedavno v „Slovenskem Narodu“ naš sodruknik Prosto-slav Kretanov, sta že tako znana vsem Slovencem, a od drugih naj omenimo vsaj Valentina, kateri bode ostal na domu kot naslednik očetovega imenja in kot zastopnik umetnosti pri Šubičevi hiši. Štefan Šubic, kakor njegov oče, je bil samouk. Najpotrebnejših reči, ki jih je moral znati o podobarstvu, se je naučil v Železnikih pri Groharji, čegar ime je takrat daleč slovelo.

Ni nam moči naštetih vseh del, ki jih je ustvaril pokojnik, in ki lepšajo božje hrame na mnogih krajih naše lepe domovine, kajti v ta namen bi bilo potreba posebnega spisa, ter bi tudi bilo res hvalevredno delo, ako bi nam kdo podal v celoti kratek pregled umetnikovih del. Tu naj omenimo samo toliko, da se je pokojnik več pečal s podobarstvom, nego s slikarstvom.

Zadnji čas, ko je že bolehal Štefan Šubic in ni mogel delati, pohitel je z Dunaja starejši mu sin Janez tolažit očeta v boleznih, ter je tudi zadnji čas izvrševal namesto očeta vsa naročena slikarska dela.

Štefan Šubic je imel najboljše lastnosti človeške, katere mu priznavajo in jih hvalijo vsi: bil je jako značajan, domoljuben in priden. Kako ga je spoštoval ves svet, videlo se je pri njegovem pogrebu, katerega se je udeležilo mnogo prijateljev in znancev, šolska mladina z učiteljsvom, občinski zastop z županom in pa „Bralno društvo v Poljanah“. In tako sit ei terra levis.

(Za ljubljanskega vladiko) je imenovan dr. Jakob Missia. On je po rodu Slovenec od sv. Križa pri Ljutomeru in nekateri optimisti, kakoršnih med nami nikoli ne manjka, trde celo, da je narodnjak. Mi pa tega ne verujemo, dokler ne vidimo dejanja novega vladike, kajti predobro nam je znano, kaj je deputacija duhovništva čula lanjskega leta v deželnem dvorcu iz ust cesarja samega. — Vsekakor je pomenljivo in premišljevanja vredno, da so nam novega vladiko poslali izmed duhovništva sekovske vladikovine.

(Slovensko bralno in podporno društvo v Gorici) bode posvetilo v nedeljo dne 6. julija t. l. društveno svojo zastavo. O ti priliki se bode priredila lepa slavnost, katera ima svetu dokazati, da slovenska stvar v lepem tem mestu napreduje in da ni nemogoče dati Gorici prvotni slovanski nje značaj, ako bodemo neustrašno in ustrajno delovali. — Ni nam treba omeniti, kako imenitno je v tem oziru ravno bralno in podporno društvo, katero deluje na dve strani. Ono namreč širi omiko in narodno zavednost v obrtnem in delavskem stanu; ob enem pa skrbi tudi za gmotni napredek in blaginjo obeh. In to je v mestu, v katerem kapital še le v poslednjih časih začenja polagoma zopet prihajati v slovenske roke, jako važno. Zato se pa tudi nadejamo, da se bode povesod po Slovenskem vedela ceniti znamenita slavnost goriška in da bodo zastopi raznih društev, kakor tudi posamični rodoljubi iz vseh krajev naše razkosane domovine hiteli ta dan v solčno Gorico, da s tem izrazijo svoje pri-

znanje onim narodnim borilcem našim, ki morajo v prid celega naroda neprestano stati na straži proti nikdar mirujočemu Italijanstvu. Posebno Ljubljana, mislimo, da bo vedela, kaj je njena dolžnost in vrlih Sokolov, ki so tako mnogoštevilno izleteli v zeleno Mozirje, gotovo ne bomo pogrešali o tej slavnosti na bregovih srebrnopene Soče.

(*Protest*) ljubljanskega mestnega zbora proti sklepu kranjske hranilnice, da bode ustanovila v Ljubljani nemško osnovno šolo, predlagal je v začetku seje dne 20. t. m. mestni odb. g. dr. Iv. Tavčar. Svoj predlog je utrjeval g. dr. Tavčar prav korenito in je med drugim omenil, da je v prvi vrsti občina poklicana, ustanavljati šole in da se narodni zastop ljubljanskega mesta ni nikdar protivil zahtevam nemških someščanov, če so bile utemeljene v zakonu. Vrh tega je treba vedeti, da je nemškemu jeziku že od nekaj določeno mesto po mestnih učilnicah. Ker je tedaj sklep kranjske hranilnice po vsi pravici razdražil javno mnenje in ker se vidi, da je omenjeni sklep gola politična demonstracija, obrnena proti sedanjemu zastopu ljubljanskega mesta, predlagal je mestni odbornik g. dr. Ivan Tavčar, naj mestni zastop sklene to resolucijo:

„Občinski zastop ljubljanski protestuje proti sklepu kranjske hranilnice v Ljubljani, po katerem ona namerja v slovenskem mestu s hranilnično zaklado ustanoviti privatno osnovno učilnico z nemškim učnim jezikom, in sicer samo zategadelj, ker je mestni zastop vselej pripravljen ustanoviti nemško osnovno šolo, ako bi se nje zakonita potreba videla in dognala“. O ti resoluciji naj se poroča visoki c. kr. vladi. — To resolucijo je potem še utemeljeval predlagatelj omenjaje, da, odkar so izgubili naši nasprotniki vse pozicije v deželi, imajo še zdaj jedino hranilnico, s katero demonstrirajo proti slovenskemu narodu. Resolucija je bila sprejeta jednoglanso.

(*Deželnozbornske volitve na Štajarskem*) bodo se vršile v drugi polovici avgusta. Dasi je pa do tedaj še dva meseca časa, začelo se je vender med Slovenci že živo volilno gibanje. Da ne bode ponehalo, poročstvo nam je gibčno „Slovensko politično društvo“ v Mariboru, katero je tudi preteklo nedeljo sklicalo shod volilcev breškega, sevniškega in kozjanskega okraja v Podsredo. Tega shoda se je udeležilo nad 500 kmečkih posestnikov, ki so z velikim navdušenjem sprejeli govor državnega poslanca dr. Vošnjaka in konečno proglasili za kandidata ces. kr. komisarja Jermana. — Veseli nas, da so volilci konečno spoznali, kako slabo jih zastopa mlačni in v narodnih zadevah nezanesljivi dosedanji poslanec Žnidaršič.

(*Nezaupnico Burgstallerju*,) mestnemu odborniku in deželnemu poslancu tržaškemu, poslalo je blizo 300 njegovih volilcev. Kakor znano, bil je ta gospod izvoljen v petem volilnem okraju okoliškem, v katerem so malo ne vsi volilci slovenske narodnosti. Mislilo se je tedaj, da bode zastopal ne le gmotne koristi svojega volilnega okraja, temveč tudi narodne zahteve in potrebe svojih volilcev. A mož tega ni storil; zato so mu volilci njegovi izrekli svoje nezaupanje in mož se bode, ako ima kaj časti in moškega vedenja, moral odpovedati poslanstvu ter tako napraviti prostor drugemu, ki bode odločno zastopal pravice slovenskega naroda v tržaškem mestnem zastopu in deželnem zboru. — Zavedni volilci openski zaslužijo res priznavanje vsega slovenskega naroda!

(*Pro domo*.) Pod tem naslovom smo pisali v poslednji številki, da je članek „Čemu domači prepiri“ v 137. številki „Slovenca“ pisal v Ljubljani stanujoč deželni poslanec kranjski. — Kakor smo se pa pozneje prepričali, došel je omenjeni članek uredništvu „Slovenčevemu“ res z Notranjskega. Resnici na ljubo to torej priobčujemo.

Iz Gorice, v dan 23. junija. [Izv. dopis.] Goriško podporno in bralno društvo razpošilja že vabila in program k veliki slavnosti, katero priredi v dan 6. julija, ko se bo blagoslovila društvena zastava, katera se izdeluje na Dunaji in bo menda tudi tam razstavljena, predno se odpošlje v Gorico. Trakove bo imela zastava štiri. Darovanega od goriških gospa in gospic pripravlja gospa Drenikova v Ljubljani; isto tako menda onega tržaških Slovenk. Kakor je že iz razposlanega programa razvidno, bode veselica lepa, velikanska. Tržaško podporno društvo dojde v Gorico s posebnim vlakom; pričakuje se pa obilno gostov od vseh strani slovenske domovine.

Dne 17. junija se je vršila jednaka svečanost; blagoslovila se je zastava tukajšnjega pešpolka št. 62. Na Travniku pred glavarstvom so bile pripravljene stolice za udeležnike in oltar, na katerem je goriški vladika maševal. Dne 17. t. m. zvečer pa je bil razsvetljen grad in Travnik. Kaj okusno je bila urejena za to svečanost dvorana društva „Concordia“, kjer je bil velik ples.

Dež moti in uničuje tudi svečanost, katero bi ohajal naš kmet ob žetvi in trgatvi. Letina je kaj lepo kazala, a sedaj, ko bi trebalo lepih gorkih dnevov, dežuje skoraj neprenehoma. Dne 17. t. m. zjutraj se je bilo sicer nebo zjasnilo in je še istega dne pala debela toča. Prišla je od vipavske strani in najbrže naredila po Vipavi in Krasu veliko škode.

Sviloprejke, od katerih je naš kmet mnogo upal, so se jako slabo obnesle. Mokrota in hladno vreme sta jim slabo ugajala, radi tega je prav malo kokonov ali „galete“, kakor mi pravimo. In mnogo posestnikov zadolžilo se je celo v nadi, da bodo za galete lepih novcev skupili. Ukupovati so morali murvino perje, ki je bilo letos jako drago. Tako mine polagoma nada na boljše dneve, zbujena začetkom po lepem zarodu in kras nem polji.

Koncem septembra t. leta priredi c. kr. kmetijsko društvo v Gorici deželno razstavo goved. Dan in kraj in druge določbe za to razstavo objavi imenovano društvo kasneje.

Od sv. Gotharda na Prekmurskem, dne 22. junija. [Izv. poročilo.] Pri sv. Gothardu na reki Rabi je meja na severu našega slovenskega naroda na zapadnem Ogrskem. Tukaj sta še dve čisto slovenske vasi: Slovenska Ves z nemške, a Sokolovci z madžarske strani, a na severji je mesto sv. Gothard imenovano, sicer pa tamkajšnjemu narodu znano samo po imenu „Monošter“. Od sv. Gotharda tedaj pa do Dolenje Lendave je tudi slovenski narod na voliščih izražal svoje politično prepričanje. Njegovo duhovništvo, še jedini zagovornik našega naroda onkraj Mure, se je združilo o tem, da bode z narodom vred volilo samo kandidate srednje leve stranke ali zmerne levice. V obeh stolicah, železni in zaladski, kjer žive Slovenci, so se nastavili vojaki, da skrbe o volitvah za red.

Kandidat za okolico sv. Gotharda je bil Loškay Benedek. On je podal svojim volilcem politični program svoj, iz katerega se vidi, kak duh vlada onkraj Mure. Kandidat namreč ne omenja ne z besedico slovenskega svojega naroda, res pa domovino, seveda ogrsko domovino. Tak je pritisek od zgoraj, ker vemo, da bi se vse stranke združile zoper Slovence, ako bi ti tudi svojo narodnost poudarjali v političnem programu, in ravno zato se naši rojaki rajši pridružujejo večjim strankam, zdaj zmerni levici. A zdaj čujmo, kako se je kandidat sam v slovenskem volilnem okraju priporočil slovenskim volilcem.

Poštuváni zberáše!

Z onoga vüpanja, štero so moji preveč poštuváni zberáše v méne položili, mi je svéta dužnost zrásła, naj odkritosrčno naprej dam, štere so one pravice i one misli, za štere se boriti nakánim, či orsáčki (državni) poslanék (poslanec) postánem.

Moja leta, moj stališ, vse ono, ka sam vu teških hípaj mojega žitka vendeno, vse to mi zapovedáva, naj nemam pred očmi lažlívne kepe, šteri človeki vu snej na misli prídejo, nego naj se skrbim, zdášnji naš stališ spa-metno, polek mogočnosti i potreboče pobogšati. Eto je toti nej lahko delo. Meni bi túdi ležej bilo, prázno i ča-lárno obetanje činiti, kak zdášnji naš žalosten stáliš po pravici pred vás dati. Ali vám, ki se vu meni vúpate, ne morem i ne hočem takše obečati, ka se slede ne dá spuniti.

Istinsko vládoznanstvo (práva politika) ne veli vse zvršiti, ka nam na pamet pride, i ka bi radi meli, nego samo teliko zvršiti, keliko nam na občinsko dobro zvršiti krepkosti (moči), mošnja, prilike naše dopústijo.

Ka je lúdstvi potrebno, eto je najprvo. Právda, štero potrebčina ne potrdi, — pravi neki zgodbopísec —, je nej právda, nego národnih pravíc nakvárobrácanje.

V novejšem časi je šega kričati: „Naprej moramo idti; od stránskih orságov ne smémo nazáj zaostáti.“ Pitajmo se li: „Jeli smo naprej prišli?“ Žalosten odgovor si moramo dati: „Či duže, menje je bogátiš lúdiš; več siromákov; lúbav domovine, to je lúbav bližnjega méra; vsaki samo svoj hasek išče; záto bližnjega znoriti, vka-niti, orsági kvár činiti se vngom več ne vidi greh. Rávno tak sebé ali drúgoga moriti, — ka se či duže, večkrát zgodí, je túdi nej naprejídénje.“

Sloboščino nam obečávlejo. Ali s sloboščinov sámov se je ešče nišče nej nasito. Nam je zadovolnost potrebna; ona nastáne, či se nam najpotrebnejša dugovánja ne prekrátijo. — Záto se túdi on kmet, ki z ednim okom vsig-dár na soseda gléda, i ki bi vse rad meo, ka pri sosedi vidi, ali je te že to njemi potrebno i hasnovito ali nej, ne more za spametnoga držati; za krátki čas se njemi očí odpréjo, i ki je nej na svoje potrebčine, nego na soseda novine glédao, previditi mora, ka je pejneze i vremen z obstom zaprávlao. Pokedób je pa naša vláda že devét let etak gospodáрила, i nači gospodáriti nešče, záto mi kre njé ne moremo biti.

Zakaj smo pa ešče posebi proti našoj vládi? Ar ona vu vngih mestaj orsága zaprávlívo vómeče pejneze, pri šterih je orság nigdár nej slabejši bio, kak zdaj; v drúgih mestaj pa za istinske potrebčine nejma pejnez. Ar ona tak ravna našo domovino, kak njej bogáci, od šterih na posodo jemlé, naprej píšejo. Ar ona svojo mo-drost v tom káže, ka od leta do leta vékše dáče vóna-metávle, ali záto orság dónok vsigdár globše zadúži. Ar ona, pokedob nam je žepe spráznila, ešče i srcé naše hoče sprázniti vere, naj se vu nevolaj nemamo kám obrnóti. Ar ona vngoga dá pisáriti, ali pravico teško i múdno i drágo vóspraviti. Ar ona deset miliónov imá na eden hram (za palačo poslaníkov), ali nejma deset jezér na vtíšanje nevól. I s kém zagovárjajo eto zaprávlanje? Prej plemenitost i dika našega orsága to terja. Ali siromák se ne smé gizditi. Za etih zrokov volo ne moremo z vladov držati.

Mi samo tákše ščémo správliti, ka se dá vóspelati, ka je orsági potrebno, k šteromi imamo pejneze, i to túdi nej s sílov, nego vu prilíchnom rédi. Zdj znáte, poš-túvani zberáše! ka od méne čakati máte.

Ešče edno reč od moje persóne. Pred vami, znám, je to nej falínga, ka sam dúhovnik. Vi dobro znáte, ka vsaki dúhovnik lúbi svojo domovino, kak što šté drúgi. On nájležej spozna lúdstva potrebčine, ino je na najvékši hasek domovini. Jas sam že osemnajset lét med lúdstvom preživo, sam tálnik radosti i žalosti lúdstva; znám, ka njemi falí, znám, gde ga bolí. Záto se dúhovnika nikomi nej potrebno bojati. Dúhovnika se samo oni bojijo, ki se pravice bojijo. Kak dugo mo ešče eden drúgoga za nos vodili? Eti je vremen k onim stánóti, ki nam domovino obrániti ščéjo. Pod eto zástavo stopimo, s krepkim vü-panjom pravimo: Bog včíni srečno našo domovino, Bog blagoslovi i živi našo domovino!

L ó š k a y B e n e d e k ,

srednje léve stráni ponújdjeni poslaník vu monošterskoj zberájóčoj okroglini.

Ostali slovanski svet.

(*Václav Beneš-Třebizský*,) slavni, nenavadno plodni pisatelj češki, umrl je po noči med 19. in 20. t. m. v Marijanskih Laznih v 35. letu svoje dobe. Pokojnik je bil katoliški duhovnik in je kaplanoval v poslednjem času v Klecaneh pri Pragi. Težavni njegov poklic, vestno izpolnovanje dolžnosti z istim zvezanostjo in neutrudna delavnost njegova na slovstvenem polji; — vse to je bilo uzrok, da se mu je uselila v prsi bolezen, proti kateri je iskal zdravila v Marijanskih Laznih. A bilo je prepozno. Vsemu oslabelemu, na pljučih bolnemu, ulila se je v ome-njeni noči z veliko silovitostjo kri iz grla in izdihnil je blago svojo dušo na veliko škodo češkemu narodu in na žalost vsemu Slovanstvu. — Pokojnik je bil v zadnjih osmih letih najpopularnejši in najpriljubljenejši pripovedovalec češki. Snovi za svoje povesti je zajemal najrajši iz slavne dobe huzitske in žalostnih časov, katere je imel preživeti češki narod po usodni bitvi na Beli Gori. Kar je pisal, vse to je zajemal v svojem srci, ki je prekipevalo neizmerne ljubezni do svojega naroda; zato so si pa njegovi spisi tudi našli pot v srca in duše njegovih rojakov. Resnico je ljubil Třebizský nad vse; zato se tudi kot duhovnik ni postavljaval na strankarsko stališče, tem-več z živimi besedami, kakoršnih je zmožen le najčistejši domoljub in pravi apostol pravice, slavil je sjajna dela velikih čeških junakov huzitske in pobelogorske dobe. Pač je imel zato občutiti zlobo človeško, kajti on — veleum — moral je še vedno kaplanovati, med tem ko so njegovi manje nadarjeni vrstniki dobivali dobre župe.

Na čast duhovništvu češkemu pa bodi rečeno, da ga javno ni nikedar obsojalo zaradi slovstvenega njegovega delovanja, kakor se je to godilo slavnemu pesniku našemu. — Po želji pokojnikovi bodo izšli vsi njegovi spisi v štirih posebnih skupinah in sicer: I. Pod doškóvými střechami (pod slamnatimi strehami); II. V červán-cých kalicha (v svitanji kelih); III. V září kalicha (v zarji kelih) in IV. Pobělohorské elegie.

(*Stanisław Grudziński*,) jeden najplodovitnejših mladih pesnikov in novelistov poljskih, umrl je 3. t. m. v 33. letu svoje dobe v Varšavi. Poljsko slovstvo je zadela s tem velika izguba, ker se je od pokojnika zaradi globokega njegovega čuta in pravega pesniškega navdušenja pričakovalo še mnogo.

(*Spomenik slavnemu ruskemu pesniku Puškinu*) bodo postavili v Petrogradu v Puškinovih ulicah. Delo se je začelo pred štirinajstimi dnevi in bode končano do polovice julija. Spomenik bode v svojem podstavci pokrival tri četvorne sežnje. Temelj in ostali spodnji del bode iz granita, pesnikov kip pa iz medi. Okolo spomenika bodo zasadili vrtilč ter ga ogradili z železnimi mrežami.

(*Na grobu Turgénjevega*) so odkrili v soboto dne 7. t. m. krasen spomenik.

(*„Herberštajn i jeho istorikogeografičeskija izvěstija o Rossiji“*) je naslov knjigi, katero je ravnokar izdal v Petrogradu znani zgodovinar E. Zamislóvskij. V tej knjigi se nahajajo zgodovinskozemljepisna in narodopisna

poročila našega rojaka — ki je, kakor znano, leta 1517. in 1526. bil poslan v Moskvo kot posebni pooblaščenec avstrijskega cesarja — s kritičnimi tolmači in pojasnili pisateljevimi. Jako obširna ta knjiga je sad večletnega truda učenega profesorja in kritika se izraža o njej prav povoljno.

(„Narodni Dom“) se imenuje društvo, katero so v preteklem meseci ustanovili bukovinski Rusi v Černovcih.

Pravila društvu so jednaka onim levovskega „Narodnega Doma“. Ono nima namreč skrbeti le za hišo, v kateri bi našla prostora vsa černovška ruska izobraževalna društva, temveč tudi za ustanovitev nižjih in srednjih ruskih šol. Glavni stalni dohodki društva bodo v začetku doneski letnih udov, pozneje pa obresti od glavnice in dohodki poslopja, katero se ima omisliti iz nabranih radovoljnih doneskov, katerih se je doslej nabralo 1608 goldinarjev.

Razne novice.

(Originalno nabiranje miloščine.) Lord Somerset, jeden najlepših mladeničev angleške aristokracije, hodi po Londonu in prosi miloščine za tamkajšnje bolnišnice.

(Prijatelj tabačnic.) Slavni pevec Lablache, ki je umrl v Napolji leta 1858., je bil poseben prijatelj tabačnic, katerih je imel v svoji zbirki 366, to je toliko, kolikor je v prestopnem letu dni, da je mogel imeti vsak dan drugo. — Nekega dne je Lablache spodil slugo, kateri mu je brezozirno kral. In ko je isti večer še pel slavni pevec v operi, ploskalo je občinstvo, samo nekdo je močno žvižgal. „Ne ozirajte se,“ dejal je pevec, „to je žvižgal moj sluga, ki sem ga danes spodil.“

(Zaprečena poroka.) Nedavno je imela biti na Dunaji poroka. Nevesta je lepa, mlada dekle, ali revna; ženin pa tudi ni bogat, ali kot uradnik ima lep položaj v društvu. Vsi so bili za ženitev, samo ne ženinov oče, kateri je dejal, da sin more dobiti bogatejšo ženo. Ker ni šlo z dobra, grozil se je oče sinu, da mu ne da dedščine. Čuvši to nevestin oče, tolažil ga je, da ga bode on zato posinovil. To je še bolj razjarilo njegovega očeta.

Prišel je dan poroke. Gostje so že čakali, ali ženina še ni od nikoder. Naposled pride neki sluga, ki je prinesel nevesti ženinovo pismo te vsebine: „Ne morem priti. Oče me je zaprl. Tvoj nesrečni R.“ Nevesta omedli, gostje se razidejo, in ni bilo poroke. Ali upajmo, da ne bode oče imel sina vedno zaprtega.

(Kdor hoče, naj veruje.) Lastnik in urednik dveh ameriških listov, izhajajočih v nekem mesteci, je že spal mirno, kar ga probudi iz spanja ropotanje tatu, kateri je prišel v njegovo sobo. Urednik ga zgrabi za vrat grozeč se mu z revolverjem. „Ne ubijajte me,“ prosil ga je tat, „saj vam še nisem ničesar ukral.“ — „Misliš li, da te bodem kar tako izpustil,“ odvrne urednik, „ubil te bodem, vsaj bodem imel za svoj list novo zanimivo novico.“ — „Omotite se, danes je torek, a vaš list izhaja v soboto; „Thursday News“ pa izhaja v četrtek, torej bi ta list prinesel prvi to novico.“ — „Res je tako,“ odgovori urednik, „torej te bodem pomilostil, a glede zlatarja, katerega si se gotovo namenil obiskati, moram ti povedati, da on stanuje na levo prva vrata.“

Politični razgled.

Po odobrenem šolskem proračunu v deželnem zboru istrskem je predlagal dr. Constantini v imenu šolskega odbora dve resoluciji v zmislu, naj se v krajih, kjer stanujejo Slovani in Lahi, ustanoviti po dve šoli, vsaka z materinskim jezikom in naj roditelji upisujejo otroke, v katero šolo jim je ljubo. Spinčić je ugovarjal in je predlagal drugo resolucijo, katera pa je seveda bila zavržena. Sploh se je videlo, da Lahi govorov slovanskih poslancev niti ne poslušajo. Tako je Laginja pretresoval občinski red in občinski volilni red in nasprotniki se niso ozirali na njegove predloge. Ker je deželnega glavarja namestnik celo izjavil, da se večina ne bode ozirala na predloge, predlagane v slovanskem jeziku, odločili so se slovanski poslanci, govoriti pri nekaterih točkah samo italijanski. In kakor se je videlo, bilo je tudi to zastoj.

V generalni proračunski debati je bil važen predlog Spinčićev o poljedelski šoli, v katero se sprejemajo samo tisti dečki, kateri znajo pisati in brati italijanski. Deželni glavar se je oglasil in je zagovarjal deželni odbor, kateri da je pravilno delal, ko je zahteval znanje branja in pisanja italijanskega jezika, ker se prej v istrskem zboru

ni nikdar govorilo o drugem jeziku. Konečno je večina odobrila proračun.

V deželni zbor koroški bodo volile kmečke občine 8. in 9. avgusta; mesta, trgi in trgovinska zbornica 13. in 14. avgusta in veleposestniki 19. in 20. avgusta.

Hrvaški deželni zbor je končal generalno proračunsko debato. Proti proračunu so govorili tudi graničarji, ker proračun ni popolen, ne obseza namreč bivše Vojne krajine. Vlada se je izgovarjala, da ni mogla izvršiti dotičnega dela. Govorniki, kakor Kamenar in dr. so očitali vladi, da slabo gospodari in da širi madžarsko idejo po Hrvaškem. V zbornici so se zopet dogajali neprijetni škandali. Dr. David Starčević, govoreč o proračunu, je dejal, da bi Miškatovič že moral sedeti v Lepoglavi. V specijalni debati je narodna stranka, torej večina, dovolila banu 10.000 goldinarjev kot dispozicijsko zaklado. — Srbski zastopniki so izročili v seji dne 20. t. m. „zakonski predlog“ o urejenji zadev, spadajočih v cerkvenošolsko samoupravo Srbov grškovzhodne cerkve v kraljevinah Hrvaški in Slavoniji, kakor tudi o rabi cirilice.

Tržne cene v Ljubljani

dne 25. junija:

Hektoliter: pšenice 7 gld. 80 kr., ječmena 5 gld. 03 kr., ova 3 gld. 25 kr., soršice — gld. — kr., ajde 5 gld. 53 kr., prosa 5 gld. 36 kr., koruze 5 gld. 40 kr., krompirja 2 gld. 59 kr., leče 8 gld. 50 kr., graha 9 gld. — kr., fižola 10 gld. — kr.

Kilogram: maslo 96 kr., svinjske masti 80 kr., surove slanine 60 kr., okajene slanine 74 kr., surovega masla 85 kr., govejega mesa 64 kr., teletine 56 kr., svinjine 70 kr., ovčjega mesa 40 kr. — 1 jajce 2 kr., 1 piščice 40 kr., 1 golob 18 kr., liter mleka 8 kr. 100 kilogramov: sena 2 gld. 05 kr., slame 1 gld. 78 kr.

„Slovan“ izhaja vsak četrtek popoldne. Cena mu je za celo leto 4 gld., za polu leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Posamične številke se prodajajo po 10 kr. — Naročnina, reklamacije in inserati naj se pošiljajo upravnštvu, dopisi pa uredništvu na Kongresnem trgu št. 7. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo in rokopisi ne vračajo. — Za inserate se plačuje za navadno dvostopno vrsto, če se tiska jedenkrat 8 kr., če se tiska dvakrat 7 kr., če se tiska trikrat 6 kr., če se pa tiska večkrat, po dogovoru.

Tisek „Narodne Tiskarne“. — Izdajatelj in lastnik: Ivan Hribar. — Urednik: Anton Trstenjak.